MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

I. DÜNYA SAVAŞI

Öğrencinin
Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... No.: .....

Konu Özeti

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN NEDENLERİ	
GENEL NEDENLERİ	**ÖZEL NEDENLERİ**
• Sanayi Devrimi - sömürgecilik yarışı • Fransız İhtilali - milliyetçilik akımı • Ham madde ve pazar arayışı • Devletler arası bloklaşma ve silahlanma yarışı	• İtalya'nın sömürge arayışına girmesi • Almanya ve Fransa arasındaki Alsas-Loren sorunu • İngiltere ve Fransa'nın sömürgelerini koruma düşüncesi • Rusya'nın Panslavizm Politikası ve sıcak denizlere inme isteği • Rusya ve Avusturya-Macaristan arasında Balkanlara hâkim olma isteği
Sanayi Devrimi ve Sömürge Yarışı	**Fransız İhtilali ve Milliyetçilik Akımı**
Sanayisini kuran Avrupa devletleri daha fazla üretim için ham madde, ürettiklerini satabilmek için de pazar arayışına girişti. Çıkarları çatışan İngiltere, Fransa, İtalya ve Almanya gibi devletler arasında sömürge yarışı başladı.	Milliyetçilik düşüncesi her milletin kendi geleceğine karar verip, kendi bağımsız devletini kurma fikrini ortaya çıkarttı. Bu durum Osmanlı ve Avusturya-Macaristan gibi çok uluslu devletleri olumsuz etkiledi ve parçalanmasına ya da yıkılmasına neden oldu.

Birinci Dünya Savaşı'nda Gruplar			
İtilaf Devletleri		**İttifak Devletleri**	
Savaş Öncesi	**Savaş Başladıktan Sonra**	**Savaş Öncesi**	**Savaş Başladıktan Sonra**
• İngiltere • Fransa • Rusya	• İtalya • Yunanistan • Belçika • Brezilya • Japonya • Portekiz • Sırbistan • Romanya • ABD	• Almanya • Avusturya-Macaristan İtalya	• Osmanlı Devleti • Bulgaristan
Savaşta taraf değiştiren tek devlet İtalya'dır.			

1. Avrupa'da, XIX. yüzyılda Sanayi İnkılabı sonucu artan üretimin zamanla iç pazarlara fazla gelmesi, üreticilerin yeni pazarlara yönelmesine yol açtı. Sürekli üretim yapan fabrikalarda daha fazla ham madde ve enerjiye ihtiyaç duyulması, sanayileşen büyük Avrupa devletlerinin sömürgecilik faaliyetlerini hızlandırdı. Böylece devletler arası rekabet ve sömürgecilik yarışı arttı. Ayrıca 1870 yılında İtalya'nın, 1871'de ise Almanya'nın siyasi birliklerini tamamlayarak sömürgeciliğe yönelmeleri Avrupa'da kuvvetler dengesinin değişmesine neden oldu.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Sömürgecilik Sanayi İnkılabı'nın sonucu olarak ortaya çıkmıştır.
B) İngiltere ve Fransa sömürge sayısı bakımından üstünlük sağlamıştır.
C) Emperyalist devletlerin sayısının artması çatışmaları körüklemiştir.
D) Sanayileşen devletler iş gücü ihtiyaçlarını kendi ülkelerinden karşılamıştır.

2. Fransız İhtilali ile dünyaya yayılan milliyetçilik akımı, "her milletin kendi kaderini tayin etmesi" ilkesini savunarak çok uluslu devletlerin siyasi yapısını sarsmaya başlamıştır. Bu dönemde Avusturya-Macaristan, Osmanlı İmparatorluğu gibi devletler, bünyelerindeki farklı etnik grupların bağımsızlık talepleriyle ve bu grupları kışkırtan büyük devletlerin politikalarıyla mücadele etmek zorunda kalmışlardır. Milliyetçilik, bir yandan yeni devletlerin kurulmasına kapı aralarken diğer yandan mevcut dünya düzeninin yıkılmasında etkili olmuştur.

Buna göre milliyetçilik akımı hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İmparatorlukların toprak bütünlüğünü tehdit ettiği
B) Dünyanın siyasi haritasının yeniden şekillendirdiği
C) Millî kimliğini ön planda tutan yeni devletlerin ortaya çıktığı
D) Çok uluslu devletler tarafından bir araç olarak kullanıldığı

3. On dokuzuncu yüzyılın sonlarında büyük güçler, rakiplerine karşı üstünlük kurabilmek ve mevcut kazanımlarını korumak amacıyla karşılıklı ittifaklar oluşturmaya başlamışlardır. Bu durum Avrupa'yı "İtilaf" ve "İttifak" olmak üzere iki büyük gruba ayırmıştır. Devletler bütçelerinin büyük bir kısmını silahlanmaya ayırmıştır. Barışı korumak için oluşturulan dengeler bozulmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Devletler arasındaki rekabet gruplaşmalara neden olmuştur.
B) Uluslararası ilişkilerde güvensizlik duygusu hâkim olmuştur.
C) Devletlerin ılımlı siyaseti gerginliklerin önüne geçmiştir.
D) Askerî yatırımlar daha fazla önem kazanmıştır.

4. Sanayi İnkılabı sonrasında Avrupa'da üretimin artması, devletler arasında yeni rekabet alanlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu süreç, I. Dünya Savaşı'nın ekonomik nedenlerini oluşturmuştur.

Buna göre savaşın nedenleriyle ilgili;

I. Ham madde ihtiyacının artması,
II. Yeni pazar arayışının hız kazanması,
III. Milliyetçilik akımının yayılması

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

5. Başlangıçta İttifak Devletleri bloğunda yer alan İtalya taraf değiştirerek İtilaf Devletleri'nin safına geçmiştir. Bu durumun nedenleri şunlardır:

- Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile yaşadığı sınır anlaşmazlığı,
- İtilaf Devletleri'nin savaş sonrasında Avusturya-Macaristan topraklarından pay vermeyi vaat etmesi,
- İttifak Devletleri'nin bu savaşı kazanamayacağını düşünmesi

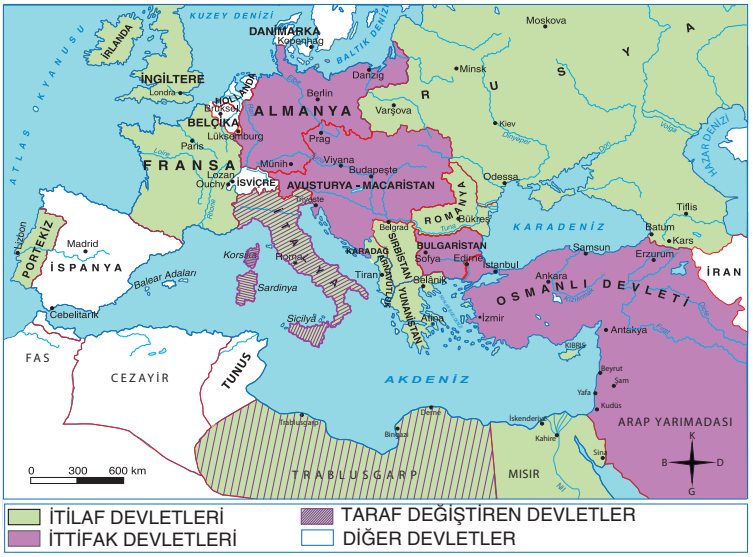
Buna göre İtalya ile ilgili;

I. Balkanlardaki nüfuzunu artırma düşüncesi,
II. Sorunlarını diplomasiyle çözmek istemesi,
III. Yöneticilerinin geleceğe yönelik öngörüleri

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

6. Birinci Dünya Savaşı'nda savaşan devletleri gösteren harita aşağıda verilmiştir.

Bu haritaya göre aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

A) İttifak Devletleri sayıca üstünlük sağlamıştır.
B) Savaş sırasında saf değiştiren devlet olmuştur.
C) Savaş birden fazla kıtaya yayılmıştır.
D) Avrupa'da bazı devletler savaş dışında kalmıştır.

7. Birinci Dünya Savaşı öncesinde,

- Sedan Savaşı'nda Almanya'ya yenilen Fransa, kömür madenleri bakımından zengin bir yer olan Alsas-Loren bölgesini Almanya'ya bırakmıştı. Fransa bu bölgeyi Almanya'dan geri almak için fırsat kolluyordu.
- İtalya kendisini Roma İmparatorluğu'nun varisi görüyor ve Akdeniz'e hâkim olmak istiyordu.
- Almanya ile yakınlaşan Avusturya-Macaristan, Rusya'nın Balkanlar üzerindeki etkisini kırmayı amaçlıyordu.
- Rusya, Panslavizm politikasıyla Balkanlarda yaşayan Slavları nüfuzu altına almak istiyordu. Bu amaca ulaşabilmek için İngiltere ve Fransa grubuna yakınlaştı.
- Topraklarında çok sayıda Slav barındıran Avusturya-Macaristan İmparatorluğu Rus tehdidine karşı Almanya'nın desteğini almıştı.

Bu bilgilere göre,

I. Ekonomik ve siyasi problemler devletler arasında bloklaşmaya yol açmıştır.
II. İtalya çıkarları doğrultusunda İtilaf grubuna yakınlaşmıştır.
III. Milliyetçi politikalar çok uluslu devletleri zor duruma düşürmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

8.

Birinci Dünya Savaşı'nın Özel Nedenleri			
	Ülke	Özel Neden	İlgili Alan
1	İngiltere	Sömürgecilik yarışında rakibi olan Almanya'yla çıkar çatışması yaşaması	
2	Rusya	Panslavizm politikasıyla Balkanlara hâkim olmak istemesi	
3	Almanya	İngiltere ve Fransa'nın sömürgelerini ele geçirmek istemesi	
4	Avusturya-Macaristan İmparatorluğu	Balkanlarda Rusya'ya karşı nüfuz kurma mücadelesi	

Birinci Dünya Savaşı'nın özel nedenleri ve ilgili olduğu alanla eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

A)

1	Ekonomik
2	Ekonomik
3	Siyasi
4	Siyasi

B)

1	Siyasi
2	Ekonomik
3	Siyasi
4	Ekonomik

C)

1	Siyasi
2	Ekonomik
3	Ekonomik
4	Siyasi

D)

1	Ekonomik
2	Siyasi
3	Ekonomik
4	Siyasi

9. Almanya, Avusturya-Macaristan ve İtalya arasında Üçlü İttifak (1882); İngiltere, Fransa ve Rusya arasında Üçlü İtilaf kuruldu (1907). Bu güçlerin hepsi, daimî bir barış temenni ettiklerini söylemelerine rağmen hiçbiri savaşa hazırlanmaktan geri durmadı. 28 Haziran 1914'te Avusturya-Macaristan veliahdı Arşidük Franz Ferdinand, Gavrilo Princip (Gavrilo Prinsip) adlı bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürüldü. Olaydan hemen sonra Avusturya-Macaristan, Sırbistan'a ültimatom verdi. Sırpların bu ültimatoma olumlu yanıt vermemesi üzerine Avusturya-Macaristan, 28 Temmuz 1914'te Belgrat'ı bombaladı ve böylece savaş Balkan topraklarında fiilen başladı. Rusya Sırbistan'ın, Almanya ise Avusturya'nın yanında yer aldı. İngiltere ile Fransa'nın Rusya'yı desteklemesi sonucunda savaş Avrupa'da yayıldı.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Çatışmaların çıkmasında Fransız İhtilali etkili olmuştur.
B) Sorunların çözümünde diplomatik yollar tükenmiştir.
C) Bölgesel bir olay uluslararası krize dönüşmüştür.
D) Avrupa devletleri ortak düşmana karşı ittifak yapmıştır.

Cevap anahtarı için karekodu okutunuz.